

พัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจทางด้านการวิจัย

แม้จะได้มีการกำหนดให้หน้าที่ทำการวิจัยเป็นวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ฉบับแรก¹ ก็ตาม แต่เนื่องจากมีปัญหาการเตรียมความพร้อมในระยะเริ่มแรกของการดำเนินงาน งานทางด้านการวิจัยจึงยังมิได้รับการดูแลสนับสนุนเท่าที่ควร จะเห็นได้จากในการจัดทำแผนพัฒนาระยะที่ 3 ของมหาวิทยาลัยยังมีได้มีการระบุถึงแผนการดำเนินงานทางด้านการวิจัยไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาฉบับดังกล่าว² ต่อมาได้มีการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยที่จะร่วมมือให้การศึกษาวิจัยและให้บริการแก่ประชาชนชาวภาคใต้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้³ งานวิจัยจึงได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งโดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2517⁴ มหาวิทยาลัยมีงานวิจัยของอาจารย์ในคณะวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยขณะนั้นจำนวน 28 โครงการ จำแนกตามคณะดังนี้

คณะวิศวกรรมศาสตร์	13	โครงการ
คณะศึกษาศาสตร์	8	โครงการ
คณะวิทยาศาสตร์	7	โครงการ

¹ "พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2511" ราชกิจจานุเบกษา, หน้า 137.

² มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แผนพัฒนาระยะที่ 3 (2515-2519).

³ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, "รายงานการประชุมสภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครั้งที่ 1/2517 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2517".

⁴ วัชรินทร์ มุสิกสาร และคณะ "รายงานการประเมินสถานภาพศักยภาพและแผนพัฒนาระยะที่ 3 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์", หน้า 18-20.

มีลักษณะเป็นงานวิจัยเพื่อใช้ผลในการปรับปรุงงานของมหาวิทยาลัย จำนวน 4 โครงการ
ได้แก่เรื่อง

1. การจัดโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษา
2. การเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติ
นักศึกษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
3. ความต้องการอาชีพของนักเรียนมัธยมในจังหวัดภาคใต้
4. ปัญหาความต้องการของนักเรียนไทยมุสลิมระดับมัธยมศึกษา

ต่อไปนี้

เป็นงานวิจัยที่มุ่งนำไปใช้ในการพัฒนาและการแก้ปัญหาโดยตรง 4 โครงการ
คือ

1. วิธีการทำเชื้อและการเพาะเห็ดฟางที่เหมาะสมในภูมิอากาศ
ภาคใต้
2. การทำสมองคอมพิวเตอร์โดยใช้เซมิคอนดักเตอร์
3. แนวทางปฏิบัติของนายจ้างในการป้องกันอุบัติเหตุแก่ลูกจ้างใน
โรงงาน
4. การผลิตอาหารประจำวันจากเมล็ดเงาะ

ส่วนที่เหลือเป็นการวิจัยพื้นฐานเพื่อแสวงหาความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ

เงินสนับสนุนโครงการวิจัยเกือบทั้งหมดได้มาจากเงินงบประมาณแผ่นดินของ
มหาวิทยาลัยมีเพียง 1 โครงการที่ได้รับทุนจากมูลนิธิเอกชนในปี พ.ศ. 2518 ได้มี
งานวิจัยที่สำคัญทั้งด้านประยุกต์วิทยาและวัฒนธรรม โดยความร่วมมือกับส่วนราชการและ
หน่วยงานอื่น 1 เพิ่มขึ้นคือ

1. การออกแบบเครื่องฉีกกล้วยปล้ำ ให้แก่นักสร้างตนเองภาคใต้
โดยภาควิชาวิศวกรรมเกษตร คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รายงานประจำปีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
24 กันยายน 2518, หน้า 10, 19.

2. โครงการจัดทำพจนานุกรมภาษาถิ่นปัตตานี เป็นภาษาไทยกลาง
 ด้ยความร่วมมือจากรัฐบาลออสเตรเลียภายใต้แผนโคลัมโบ

3. โครงการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านของแหล่งที่ประชาชนพูดภาษามลายูเป็นประจำวัน ด้ยความร่วมมือจาก องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

นับว่างานวิจัยของมหาวิทยาลัยไคขยายขอบเขตออกไปอีกระดับหนึ่ง โดยเริ่มขยายงานออกสู่ภายนอกเพิ่มมากขึ้น

ในช่วงของแผนพัฒนาาระยะที่ 4 (2520-2524) งานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไคขยายตัวกว้างขวางเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ไคมีการจัดทำแผนงานวิจัยของคณะ บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ประกอบกับไคมีประกาศใช้กฎทวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2519) ซึ่งเป็นผลให้งานวิจัยมีบทบาทสำคัญในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ จำนวนงานวิจัยที่ดำเนินอยู่ในคณะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น¹ในช่วงปี พ.ศ.2520-2522 ตามรายละเอียดที่แสดงต่อไปนี้ คือ

คณะ	ปีงบประมาณ		
	2520	2521	2522
วิศวกรรมศาสตร์	3	4	6
วิทยาศาสตร์	20	9	12
แพทยศาสตร์	13	22	40
วิทยาการจัการ	1	4	4
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13	11	13
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3	6	7
ศึกษาศาสตร์	4	5	11
รวม	57	61	93

¹ กองแผนงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, รายงานการประเมินผลสถานภาพ ศักยภาพและสัมฤทธิ์ผลของแผนพัฒนาาระยะที่ 4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หน้า 65-74.

ลักษณะของงานวิจัยที่ดำเนินการอยู่ในคณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว เป็นงานวิจัยเพื่อการเรียนการสอนและเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาภาคใต้ ในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะวิชาและความชำนาญของแต่ละคณะและภาควิชา ตัวอย่างของโครงการในคณะต่าง ๆ ได้แก่

คณะวิศวกรรมศาสตร์

1. การออกแบบเครื่องหีบน้ำมันปาล์มแบบสกรูสำหรับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ขนาด 10 ตันหลายทอน
2. การออกแบบโรงงานสกัดน้ำมันเมล็ดในปาล์มขนาดกำลังผลิตวันละ 1 ตัน
3. การประเมินมลภาวะในคลองลูตะเกา (อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา)

คณะวิทยาศาสตร์

1. การศึกษาคนชมอง
  - ก) การสกัดและหาสูตรโครงสร้างของสารประกอบทางเคมีในคนชมอง
  - ข) การศึกษาผลทางเภสัชวิทยาของสารประกอบเคมีที่ได้จากคนชมอง
2. มลภาวะ ของบักเตรีในน้ำทะเลสาบสงขลา
3. การปรับปรุงวิธีการใช้ประโยชน์จากเนื้อ และน้ำมันมะพร้าว

คณะแพทยศาสตร์

1. การศึกษาความผิดปกติกรรมพันธุ์ของเลือดในภาคใต้ของประเทศไทย
2. โรคเชื้อราในภาคใต้ของประเทศไทย
3. โครงการวิจัยทะเลสาบสงขลา

คณะวิทยาการจัดการ

1. บทบาทของการย้ายถิ่นที่อยู่ต่อแรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอหาดใหญ่
2. โครงการส่งเสริมและ การปลูกยางทดแทน การวิเคราะห์ต้นทุน และผลประโยชน์ในแง่ของเจ้าของสวนยางขนาดย่อม
3. การบริหารโครงการพัฒนาในระดับอำเภอ

คณะทรัพยากรธรรมชาติ

1. โครงการสำรวจและรวบรวมสัตว์ธรรมชาติในท้องถิ่นภาคใต้
2. การศึกษาแนวทางการฟื้นฟูและปรับปรุงการปลูกส้มจุกที่อำเภอ

จะนะ

3. การทดลองปลูกเห็ดนางรมในซีลี้อยไม้ยางพารา

คณะศึกษาศาสตร์

1. สมรรถภาพของ ครูมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของ ครู นักเรียน และผู้บริหารการศึกษาในเขตการศึกษา 2

2. การวิจัยอาหารและโภชนาการ
3. การสำรวจผลและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสอนตามแนวหลักสูตร

พ.ศ. 2521 ระดับประถมศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยพุทธ และไทยมุสลิม จังหวัดปัตตานี

2. การสร้างระบบการสะกดแบบมาตรฐาน โดยใช้อักษรไทยแทนเสียงในภาษามลายูถิ่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส

3. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์และสังคมที่มีผลต่อการย้ายออกของประชากร ในจังหวัดปัตตานี

โครงการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการ มี 2 โครงการ¹ คือ

1. โครงการวิจัยระบบนิเวศนทะเลสาบสงขลา

เป็นโครงการรวมระหว่างคณะวิทยาศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ คณะแพทยศาสตร์ และคณะอื่นในมหาวิทยาลัย โดยได้รับทุนอุดหนุนจากรัฐบาลผ่านสำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

2. โครงการวิจัยธรณีวิทยา

เป็นโครงการรวมระหว่างคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ และคณะวิทยาศาสตร์ โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นที่ปรึกษา ได้รับเงินช่วยเหลือส่วนหนึ่งจากรัฐบาลญี่ปุ่น

โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนเงินช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ
โตเกียว

1. โครงการศูนย์อาหารและโภชนาการภาคใต้
2. โครงการวิจัยเรื่องการใช้ประโยชน์จากพืชน้ำในทะเลสาบสงขลา
3. โครงการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์และเจริญพันธุ์
4. โครงการจัดทำภาพยนตร์ เรื่อง วัฒนธรรมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุนมีวงเงินทั้งสิ้นกว่า 6 ล้านบาท¹

สัมฤทธิผลของงานวิจัย

ในปี พ.ศ. 2523² และ 2524³ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มีผลงานวิจัยรวม 70 เรื่อง จำแนกตามคณะดังนี้

1. คณะวิศวกรรมศาสตร์	8	เรื่อง
2. คณะแพทยศาสตร์	14	เรื่อง

¹มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อนุสรณ์เนื่องในโอกาสพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2524, หน้า 9-10.

²มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานประจำปี 2523 มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์, หน้า 23-24.

³มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานประจำปี 2524 มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์, หน้า 41-45.

3. คณะวิทยาการจัดการ	6	เรื่อง
4. คณะวิทยาศาสตร์	7	เรื่อง
5. คณะทรัพยากรธรรมชาติ	12	เรื่อง
6. คณะศึกษาศาสตร์	20	เรื่อง
7. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3	เรื่อง

แนวใหม่การดำเนินงานตามภารกิจด้านการวิจัย¹ ในแผนพัฒนาระยะที่ 5

1. ในแง่ขององค์การส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยได้รับความเห็นชอบจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้บรรจุโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนา และศูนย์คอมพิวเตอร์ เป็นโครงการใหม่ที่มีความสำคัญอันดับสูงในแผนพัฒนาระยะที่ 5
2. มหาวิทยาลัยมีนโยบายที่จะสนับสนุนงานวิจัย โดยจัดตั้งงบประมาณอุดหนุนการวิจัยเป็นรายปีให้มากขึ้น
3. จัดให้มีการประสานงานวิจัยระหว่างคณะเพิ่มมากขึ้น
4. ติดตามผลงานวิจัยและให้มีการเสนอเผยแพร่ผลงานวิจัย
5. หาเงินสนับสนุนการวิจัยจากภายนอก และขอสนับสนุนเงินจากมูลนิธิมหาวิทยาลัย

สรุปและวิเคราะห์

พัฒนาการในการดำเนินงานตามภารกิจด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อาจจะกล่าวได้ว่ามีจุดเริ่มต้น ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2517 เนื่องจากในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านี้ มหาวิทยาลัยยังมีปัญหาการพัฒนาความพร้อมหลายประการ และต่อมาได้มีการให้ความสนใจอย่างจริงจังในช่วงของแผนพัฒนาระยะที่ 4 ลักษณะของงานวิจัยที่จัดทำครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ งานวิจัยเพื่อปรับปรุงมหาวิทยาลัยเอง

1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
แผนพัฒนาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529).

ทั้งในด้านการวางแผนและการกำหนดนโยบาย งานวิจัยเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางทฤษฎี ในสาขาวิชานั้น ๆ และงานวิจัยที่สามารถนำผลมาไขแก้ปัญหของภูมิภาค และประเทศชาติ ได้ หากพิจารณาถึงสัดส่วนของงานวิจัยทั้ง 3 ประเภทแล้ว ประเภทหลังมีปริมาณมากที่สุด ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตามการ เน้นงานวิจัยด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปอาจก่อให้เกิด ปัญหาในทางปฏิบัติได้ ทั้งนี้เพราะทฤษฎีย่อมมีความสำคัญ และกองกาวหน้าไปถึงระดับหนึ่ง ก่อน การประยุกต์ใช้จึงจะได้ผล และมีรากฐานมั่นคง และในขณะเดียวกันหากการ ดำเนินงานของสถาบันไม่มีประสิทธิภาพ การวิจัยไม่ว่าทฤษฎีหรือประยุกต์ย่อมไม่อาจ บรรลุผลตามที่พึงประสงค์ได้

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือ งานวิจัยในลักษณะของสหวิชาการยังมีอยู่น้อย การวิจัยในลักษณะเช่นนี้เป็นการระดมบุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่เข้ามารวมกันทำงาน ในโครงการวิจัยที่สามารถแก้ปัญหาหลายด้าน ในขณะเดียวกันน่าจะเหมาะสมกับสภาพ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทางด้านการวิจัย และ ในขณะเดียวกันเป็นการเปิดโอกาสให้มีการฝึกนักวิจัยรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเสริมกำลัง อีกส่วนหนึ่งด้วย งานวิจัยในลักษณะสหวิชาการนี้ ยังจะช่วยดึงดูดการสนับสนุนงบประมาณ จากแหล่งเงินต่าง ๆ ได้มากขึ้น เพราะเป็นงานใหญ่ เห็นผลชัดเจน และเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนามากกว่า ลักษณะของโครงการย่อย ๆ ทางคนต่างทำเช่นที่เป็นอยู่ สาเหตุ ที่ไม่มีการดำเนินการวิจัยในลักษณะสหวิชาการอย่างกว้างขวาง อาจเนื่องมาจากการ ที่มหาวิทยาลัยไม่มีองค์กรที่จะทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย